

BÁCSMEGYEI NAPILÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: egész évre 16 kor. félfévre 8 kor,
negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
félfévre 10 kor. negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.

Laptulajdonosok és főszerkesztők:

JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:

Kossuth-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11

Kiadóhivatal:

HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
Telefon sz. 85.

A tisztító tűz.

A nép, a már-már elviselhetetlen terhek alatt görnyedő nemzet érdekeinek megvédéseért indult meg a küzdelem. Az egész ország tiltakozott a törvényhozás előtt a katonai terhek emelése ellen. Küldöttség járult a törvényhozás színe elé kérve, jogosan követelve az igazságot.

Közbecsülésben állott kormányférfiúnak kellett buknia, hogy a bécsi intézőkörök ideig-óráig belegyezzenek a katonai javaslatoknak a napirendről leendő levételébe. Hanem a makacsság, melylyel a görnyedő nemzet újabb megterheléséhez ragaszkodtak, megtermé gyümölcsét. A nép javáért harcolókat megszállotta az ihlet, s a túlzó hatalommal szemben követelni kezdé elnyomott jogait is. Kellett ezt tennie, kötelessége volt követelnie. Kötelessége volt meg tennie, hogy a nép kérelmét indokolja. Kötelessége volt kimutatni, hogy ismeri elnyomását, s ha eddig az elnyomás igája alól csak lassan akart megszabadulni, hogy ne zavarja meg az állam működésének egyensúlyát, most, az újabb terhek előtt, meg kellett nyilatkozni nemzeti öntudatának.

Meg kellett nyilatkozni, nehogy az elnyomók tovább is abban az önhiúságbes ringassák magukat, mintha a magyar nemzet jogait elfeledte volna, mintha a magyar nemzet belenyugodott volna a lassu halálba, melyre a hatalom ünérdeke ítélte.

Öntudatának e megnyilatkozásában sem hittek. Muló lángnak hitték, mely hasztalanul csapkod a magasba; lidércztűznek gondolták, mely a hatalmat a feneketlen ingovány fölé akarja csalni. Azok, akik muló lángnak vélték, hagyták terjedni, sőt szították az ellenállás, a jogok megtagadásának egészségtelen szelével. Azok, akik lidércztűznek nézték, arra vállalkoztak, hogy befojtják az ingoványba, melyet szintén csak elképzelték. A tagadás után a megrontás fegyveréhez nyultak.

És csalódtak, mint csalódik minden ármány, mely bűnnek véelve az erényt, úgy akarja megejteni a szeplőtlen tisztaságot

mint magát a bűnt. A láng terjedt, a lidércztűznek vélt fényesség egyre nagyobbodott. Azután a lángok és a fényesség közepette kénytelenek voltak meggyőződni arról, hogy amit félreismertek, az a nemzet igazsága volt.

És most a tűz közepette áll a nemzet. Lángol az egész ország. Égünk, egész Európa, az egész világ tekintete felénk fordul.

Igaz, hogy a tűz, a lángok fényességét csak magunk látjuk, akik távolabb állnak tőlünk, azok csak a világ láthatára fölé gomolygó fekete füstömeget látják.

És az ármány csak ármány marad. Most, mikor megijedt a lángoktól, a füsttel akarja elfojtani.

»Nézzétek, a fekete füst miatt elítél bennünket az egész világ. Ez a világ csak a füst feketeségét látja, a sötétséget, mellyel befödi a láthatárt. Azt hiszi, hogy ez a nemzet maga. Azt hiszi, hogy a botrányok, melyeket a lelkesedés tüze hamvasztani kezd, a nemzet lényegét alkotják«.

De az ármány megint csak csalódik. Nem félünk a fölöttünk terjengő füsttől, mert mi a melengető lángnak, az életet adó fényességnek közepette állunk. A füst az a közöttünk égő salak füstje, mely csak mi fölöttünk fojtogat. A mi lelkesedésünk csapkodó lángjai által keltett szellő elüzi tőlünk az égő gaz fojtó füstjét.

Mi tudjuk mi az a tűz, mi tudjuk mi az a füst. A tűz a tisztító tűz, melynek addig kell égnie, míg kiegészíti közöttünk a salakot s évtizedek undok büzeit.

E tűzben ifjodunk meg, e tűzben válik el nemzetiségünk nemes tartalma a salaktól, melyet évtizedek óta gondosan fejlesztettek körül, hogy teljesen eltűnjék maga a nemes tartalom, s elfelejtsük önmagunkat.

Hadd csapkodjon a láng, hadd terjedjen a füst. A magyar állam tisztító tűzön megy át, hogy a magyar nemzeti jelleg annál vakítóbban, ragyogóbban jelenjék meg.

A gyémántokat nem kell a lángoktól

féltetni, csak környezetét. Es önmagát féltse ne a gyémántot.

A helyzet.

Ki beszélne ma másról, mint a vizsgáló bizottság működéséről. Egyre homályosabbak és homályosabbak lesznek a források, de épen ez a homály derít reá fényt. Nem tiltakoznának, nyíltan vallanának, ha nem volna mit féltetni. A vizsgáló bizottság üléseit ma késő délután fejezte be. A vizsgálóbizottságtól kiszivárgott hírek mellett most már

a válságról

is komoly hírek kezdenek keringeni. Ezek szerint Héderváry lemondását bizonyosra veszik, jól lehet a miniszterelnök meghittei azt mondják, hogy Héderváry igen jókedvű és esze ágában sincs a lemondás. Még Tomasics lemondását sem fogadja el. Ugy hírlik, hogy ha az ujonnan megnyitandó országgyűlés néhány nap múlva nem szavazza meg az indemnytit akkor telosztatja.

E képtelenségnek látszó hírek mellett

titkos megbízásokról

beszélnek. Azt mondják, hogy Tisza Istvánt, Széll Kálmánt nagy titokban Ischlbe hívták., Tisza megbízatását emlegetik itt, Weckerléét, Csákyét, Hyeronimiét amott.

Az bizonyos, hogy a válsághirekkel komolyan foglalkoznak, a kedélyeket ma legjobban Apponyi Albert megbízatásával csillapítanak le. Mellette foglal állást a szabadelvű párt tekintélyes része.

Uj gyanuk.

Ami a megvesztegetés ügyét illeti, ebben legújabbán az a hír, hogy Singer Artur egy közösügyes miniszter megbízottja már régóta s közvetlenül az egész megvesztegetési botrányt onnan intézték.

Dienes nyomát még mindig hasztalanul keresik. A rendőrséghez a külföldről érkező táviratok mind azt jelentik, hogy Dienest, a főügynököt nem találják.

Mégis lesz Szabadkán kiállítás.

Meglévén győződve a kiállítások közgazdasági fontosságáról, minden alkalmat felhasználunk, hogy az 1905-ik évre tervezett szabadkai megyei jellegű ipari és mezőgazdasági kiállítás el ne maradjon.

Már le is mondtunk a megvalósíthatás reményéről, mert hiszen Zombor jövő évre tervezett kiállítást, amely a megyét magának

kötötte le, s amelyre való hivatkozással ugy a megye, mint több megyei hatóság Szabadkának az anyagi hozzájárulást nem ígérhette meg.

Néhány nap előtt megirtuk azonban, hogy a zombori ipartestület érdeklődni kezdett a szabadkai kiállítás iránt. Ebből azt a reményt merítettük, hogy talán mégis csak megosonálhatjuk a kiállítást. E reményünket az azután történt események csak megerősítik. Elmondjuk a történeteket.

A zombori ipartestületnek az imént említett érdeklődésére *Reisner* Lajos dr. a következőkben válaszolt:

Tekintetes ipartestület!

Vonatkozással 219/ipt. 903. sz. a kelt megkeresésükre mint az 1905. évi megyei kiállítás helyi bizottságának elnöke van szerencsém értesíteni, hogy az 1905. évi országos iparos congressussal kapcsolatban és azzal egyidejűleg tervbe vett megyei kiállítás rendezése végleg elhatározott dolog. Szabadka város törvényhatósága a congressust már meg is hívta, és a nagyvárad legutóbbi congressus is elhatározta, hogy a legközelebbi országos iparos gyűlés 1905. évben Szabadkán fog megtartatni, — minek folytán a város törvényhatósága a szükséges költségeket megszavazván, azokat a költségvetes keretébe 3 évi turnusban fizetendőleg fel is vette és a folyó évre eső harmadrész már utalványoztatott is. Mi ezen megyei kiállítás rendezését még 1900 augusztus 15-én elhatároztuk és az akkor megtartott előtervezleten a tettes társtestület *Ehrlich Nándor*, *Husvéth István*, *Knippek János*, *Ehrlich József* és *Gráber Mihály* tag urak által képviselve részt vett, valamint részt vett azon a megye, a megyei gazdasági egyesület és Zombor város is kiküldöttjei által, kik a határozathoz valamennyien egyhangulag hozzá járultak. Ezen előzményeket tudva, megütközéssel értesültünk a lapokból, hogy a tettes társtestület bennünket mintegy megelőzve, szintén megyei jellegű kiállítást rendez, még pedig oly időben, mely mindkét kiállításnak sikerét veszélyezteti, amennyiben a szükséges tényezők közreműködését, a közönség érdeklődését megosztja, s a kiállító iparosság részéről ismétléseket szül vagy kimeríti őket.

Habár távol áll a szándék tőlem, hogy a tettes társtestületet lebeszéljem, mégis kifejezést kell adnom azon meggyőződésnek, hogy nem helyes és mindkét társtestület érdeke ellen való lenne a két megyei kiállításnak ily közvetlen egymásutánban való rendezése és sokkalta helyesebb és mindkét testület jól felfogott érdekében való lenne a két kiállításnak nagyobb időközben való rendezése. — Részemről szívesen rendelkezésére állok ennek bővebb megbeszélése végett a testületnek s hajlandó lennék bármely napon, de lehetőleg délután a szabadkai vonat megérkezése utáni időben egy előljárásági ülésre — esetleg néhány előljárásági taggal átmenni Zomborba, hogy ezen mindkét különben is teljesen egyéredű testületre nézve annyira fontos és jelentőségteljes kérdést megbeszélhessük a továbbiakban egymással egyetértésben s karöltve eljárassunk.

Annyira tág köre van ezen kérdés eldöntése körüli érdekeknek, hogy azokat írásbellegh aligha intézhetnék el, miért a közös érdek megóvása tekintetéből megkérem a tettes elnökséget, hogy a szóbeli megbeszélésre nekem alkalmat nyujtani sziveskedjenek, — melyet várva, vagyok

Szabadka, 1903. július 29.

hazafias üdvözléssel
Dr. Reisner Lajos.
iparhat. biztos.

Erre a levélre válasz érkezett, melyből kiténik, hogy

Zomborban nem lesz kiállítás.

A levél a következő:

Tekintetes

Ipartestületi Elnökségnek

Szabadkán.

Hivatkozással mult hó 29-én kelt 194. számú becses átiratukra, van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy az itt tervbe vett ipari kiállítás — ha továbbra nem — de legalább is két évre elbalasztva lett s így mi sem akadályozza az ottani kiállítás sikeres keresztülvitelét.

Zombor, 1903. augusztus hó 4-én.

Frey Imre,

ipt. e'nök.

E levél következményeképen azonnal hozzá láttak az új intézkedésekhez, melynek első eredménye a következő:

Felhívás!

Az 1905 évi szabadkai megyei kiállítás helyének megszemlélése és megállapítása tárgyában, az ipartestületi előljáróság vasárnap (f. hó 9-én) rendkívüli előljárásági ülést tart, a melyen nemcsak az előljáróság tagjai hanem minden a kiállítás iránt érdeklődő iparos is részt vehet. Tudvalevőleg 3 hely van kombinációba véve és pedig: a város liget, a kálvária előtti térség és a szegedi szőlők végén elterülő kaszáló s illetve üres telek. Az előljáróság és a szemlén résztvenni kívánó érdeklődők, vasárnap délután 2 órakor az ipartestület helyiségében gyülekeznek, s a szemle után az egész társaság a palics parti városi halászházhoz rándul ki az ügy s a tapasztalatok megbeszélésére, vélemény csere, no meg egy kis halászlé és szokásos áldomás élvezése végett. Felhívja az előljáróság mindazokat, a kik eme kiránduláson is résztvenni kívánnak, hogy ebbeli szándékukat, az ipartestületi biztosnál vagy az ipartestületi jegyzőnél legkésőbb péntek (7-ike) délig okvetlenül jelentsék be, hogy kellő számú fogatokról s az élelmezésről idejében gondoskodni lehessen.

* * *

Ezek után még csak azt jegyezzük meg, hogy a megyét, Zombort, s a többi hatóságokat, tekintettel a kiállítás elmaradására, újból felszólíthatnánk a mi kiállításunk támogatására, mert az első tagadó válasz oka immár megszűnt.

Egy absurd szabálytervezet.

Amit minden hozzáértő lehetetlennek tartott, az megtörtént. Az iskolaszék elfogadta lényegtelen változtatással az 1897ben elkészített, eddig még érvénytelen tervezetet az iskolák igazgatásáról.

A tervezet tehát ismét kikerüli a közgyűlési tárgyalást s a belügyminiszteri megerősítést. Ez világos törvénysértés; mert itt utólagos állás szervezés forog kérdésben. A felügyelő igazgatói állás eddig szervezeten; mert a közgyűlés ilyen állás fenntartására egy krajczárt sem szavazott meg.

Az 1894-ben beszüntetett népiskolai igazgatói állás nem ugyanazonos az ujonnan tervezett felügyelői állással.

Amaz szervezve volt: de megszűnt, emezt tehát szervezni kellene. Ez eddig nem történt.

Ha a 97-es tervezet kormányhatóságilag jóváhagyást nyert volna, csak akkor lehetne fenntartani a felügyelői állást; de ez nem történt meg s így ki van zárva annak a le-

hetősége, hogy ezen absurd tervezet az új 44246. sz. kultuszminiszteri utasítás ellenére felsőbbi jóváhagyást nyerjen.

A miniszterium csak akkor hagyhatja jóvá a képtelen szabálytervezetet, ha a most hivatkozott korszakalkotó utasítását teljesen visszavonja s hatályon kívül belyezi. Ezt pedig nem fogja megtenni.

Biztos tehát a tervezet bukása odafent, de a közgyűlésen is; mert talán akad iskolaszéki tag, aki azt a tervezetet szóva teszi a közgyűlésen is.

Az ügyállás kellő megértéséhez szükséges megismerni a sokat emlegetett 1897-es tervezetet s ennek történetét. Ezt a tervezetet bátran lehet bujkáló szabályzatnak nevezni, mert ez mindenütt megfordult, csak ott ahová első sorban tartozott: az iskolafentartónál a költség megszavazása végett s új állásszervezésről lévén szó, nem fordult meg a belügyminiszteriumban.

Mondott szabályzat tárgyalása alkalmával 1897. novb. 21-én maga az akkori iskolaszék is megsokálta a tervezetnek a felügyelőigazgató hatásköréről szóló részét; de mivel e tervezet ideiglenesen *Budanovics Antal* részére készült, azt az iskolaszék átmenetszerűleg elfogadta:

Azonban határozottan kikötötte az iskolaszék, hogy amint most nevezett népisk. igazgató természetesen, vagy más okból állásától megválí, ez mint fölösleges és az igazgatótanítói intézménnyel össze nem egyeztetendő; meg fog szünni...

Erről a fontos határozatról a 3 év mulva változott iskolaszék mit sem tudott, vagy megfeledkezett; aki pedig tudott volna az bölcsen hallgatott.

A fentebbi kikötésben foglalt szavak néhány *Mamuzsich Ágó* saját szavai. Hozzájárult a tárgyhöz néh. *Mamuzsich prépost*, id. *Frankl István*, *Kuluncsics Illós* jelenlegi *dusnoki plébános*, sőt a mostani isksz. e'nök, *Varga Károly* is, mindannyian abban az értelemben, hogy a 8-ik igazgató mellett, mire való a tanítástól fölmentett 9-ik direktor?

Im ez az oka, hogy a szabályzat soha sem került a közgyűlés elé. *Budanovics*nak fizetéséhez szerzett joga volt, ez elő volt írva, tehát a szabályzattal *Budanovics* idejében semmi dolga sem volt a közgyűlésnek; de mert hatásköri változásról volt szó, a kulturminiszteriumhoz fel kellett terjeszteni.

Ez nagysokára megtörtént; de a miniszter a szabálytervezettől a jóváhagyást megtagadta, beküldötte az iskolaszékhez, hogy ez a 44246. sz. utasítás keretébe beilleszthetően dolgoztassék át. A miniszteri rendeletben különösen hangsúlyoztatik az utasítás 132 § a, mely az igazgató tanítók hatásköréről szól. Világos, hogy a felügyelő igazgatói hatáskör az új utasításba bele nem illeszhető; tehát ezt egyszerűen ki kellett volna hagyni.

Mit tett a szervező bizottság? Egy kis stílárius változtatással, de az egész sérelmes rész, vagyis a felügyelő igazgatói hatáskör fenntartásával elkészített egy új tervezetet, mely lényegében a réginek másolata.

Hát azt hiszi az iskolaszék, hogy létezik felsőbb hatóság, aki a régi szabályzatot akceptálni fogja! Ezt bajos feltételezni; mert ha a 97-es tervezet ellenkezett az utasítással, akkor az új megismélt tervezet is ellenkezik és mert a sérelmes rész ninosen kihagyva a szabályzat most sem nyerhet megerősítést.

Bizony üres szalmát csépelet a szervező bizottság, mikor letérve a törvényesség mezéről, újra a régi szabályzatot akarja keresztül erőszakolni.

Csak hogy most az új tervezetnek nehezebb a sorsa; mert most nemcsak hatásköréről, de pénzről is van szó s így ezt a szabályzatot még a közgyűlésnek is le kell tárgyalnia. Budanovics fizetését jogosan huzta, de az ő távozása utáni időkre az iskolafenn-tartó nem intézkedett.

A népiskolai igazgatói fizetés nevezettnek személyéhez volt kötve s mivel a népiskolai igazgatói hatásköri szabályzat 1894-ben 5. sz. határozattal hatályon kívül helyeztetett, továbbá nevezett igazgató nyugdíjaztatásával, az állás is megszűnt: napnál világosabb, hogy az újonnan tervezett felügyelői állást előbb szervezni kellett volna s csak azután betölteni.

H I R E K.

Szabadka, augusztus 5.

— **Aranymisé.** Csendben minden ünneptetéstől való visszavonultságban tartotta meg augusztus 2-án *Schweitzer* József kalocsai prelátnak kanonok aranymiséjét Hód-sághon rokonai körében. A hód-sághi három tornyu templomban mondta el a jubilans egyszerű csendes miséjét *Fuchs* József esperes plébános és *Tóth* Ferencz káplán segítségével. Az aranymisét nagyszámban megjelent hívők hallgatták meg és buzgón imádkoztak a jólelkű és nagy tudományú főpapért.

— **Egyházi hír.** Dr. *Schweitzer* Ferenczet a római német magyar kollegium növendékét Rómában szerpappá szentelték. *Kostralik* Antal és *Tantos* Gyula ugyanazon intézet növendékei pedig Rómában a hittudori vizsgát tették le. — *Drozdik* Imrét Ókanizsáról *Horgosra*, *Morvay* Imrét *Horgosról* Ókanizsára kápláni minőségben áthelyezték.

— **Kongresszus és kiállítás.** A szegedi kereskedelmi s iparkamara által rendezendő kerületi iparos kongresszuson való részvétel és az ugyancsak Szegeden, f. hó 10-én megnyitandó kerületi tanoncz- és segédmunka kiállítás megtekintése végett a szabadkai ipartestület — mint azt tegnapi előljárásági ülésén elhatározta — folyó hó 19-én, a hajnalban induló vonattal tömegesen rándul át Szegedre. — A csoportos látogatáson részt vesznek a testületi előljáróság, a hitelszövetkezeti igazgatóság, felügyelő bizottság és bíráló bizottság, a kiállító tanonczok és segédek és ezek mesterei, akiknek részére az előljáróság kedvezményes menetjegy igazolványt szerzett. — A jelentkezők száma már eddig is százon felül van. A tanulmányi kirándulásban résztvevő csoport 19-én meglátogatja a kiállítást és a programmba vett szegedi nagyobb ipari s gyártelepeket, délután részt vesz a kerületi kongresszuson, s a kirándulók egy része az esti vonattal visszajön, a tekintélyes része azonban 20-án Szegedről megy Zentára, az ottani ipari és gazdasági kiállítás megnyitására és a kongresszusi tanácskozásnak Zentán való folytatása végett.

— **A szegedi havi búcsú.** Ma tartották meg a szeged-alsóvárosi Mátyás templomban a város fogadalmi ünnepét, a melyre messze vidékekről, s így Bácskából és különösen Szabadkáról és Zentáról nagy számban vándoroltak a hívek. Az alsóvárosi plebánia jelentése szerint már tegnap 20 és 25 ezer között volt az odavándorolt idegenek száma. Ma délben már nagy része hazaérkezett a szabadkai búcsúsoknak.

— **Huszáraink nagygyakorlata.** Honvédhuszáraink nagygyakorlata helyben f. hó

12-én kezdődik. A tartásban kinlövő lovakat *Kecskeméten* 9-én vizsgálja meg a szemlélő bizottság, s bevonulásra kijelölt lovakkal 11-én érkeznek huszáraink Szabadkára. Szabadkán és a környékben fekvő falvakban e hó 10-én vizsgálják meg a gazdánál kinlövő lovakat.

— **Megyei iskolák.** *Gräff* Nikáz tanfelügyelő a megyei közigazgat. bizottsági ülésen a következőket jelentette a vármegye iskoláiról: A tanfelügyelőség meglátogatta az *adai* községi iskolát s azt rendben találta. A görög keleti iskolában a magyar nyelv tanítása örvendetesen halad. — *Zenta* város polgári leányiskolája még mindig célszerűtlen bérhelyiségben van. — *Óbecsén* a leányiskola helyisége elég jó, de felszerelése hiányos. A gör. kel. iskolában a magyar nyelv tanítása elég sikeres. A községi és felekezeti óvodákat az óvóköteles gyermekek nagyszámmal látogatják. — *Sándor* községben az iskola épület célszerűtlen; az idegen ajku gyermekek jó eredményt tanusítanak, ez a tanító fáradhatlan munkásságát dicséri. — *Zsabya* községben a szerb gyermekek meglehetősen tanulják a magyar nyelvet. A katolikus iskolákban a tanulás eredménye kifogástalan. *Gyurgyevó* községben az eredmény kifogástalan, különösen a ruthén ajku gyermekek tanusítanak szép előre haladást a magyar nyelvben. — *Goszpodince* községben a magyar nyelv tanítása nem felel meg a követelményeknek.

— **Esküvő.** Fényes esküvő folyt le tegnap *Szonta* bácsvármegyei községben. *Gräber* Gyula szegedi nagybirtokos leányát, *Bertát* vezette oltárhoz *Szeless* József dr. államvasuti fogalmazó. A polgári házasságkötés délelőtt történt meg nagy, előkelő násznép kíséretében. Délután a fiatal pár egyháziilag is megáldatta frigyét. Az esküvő után a fiatal pár *Fenyőházára* utazott.

— **Kinevezés.** *Kókits* József helybeli lakost *Biró* Károly polgármester városi helypénzszedővé nevezte ki.

— **Tanítványok kegyeleto.** Nem rég hunyt el *Handelsmann* Leo nyugalmazott tanító. Amint értesülünk, tanítványainak körében most mozgalom indult meg, hogy a megboldogult tanítónak, akitől az első oktatást nyerték az életnek sokszor elviselhetetlen küzdelmeihez, siremléket állítsanak.

— **A 23. gyalogezred Szabadkán.** A 23-ik gyalogezred a városunk környékén tartandó hadgyakorlatra holnap csütörtök délután 3 óra 12 perczkor érkezik Szabadkára külön vonattal. Az állomástól saját zenekarának zenéje mellett vonul be a városba s itt a régi honvédlaktanyában lesznek elszállásolva a meleg napokra váró bakák.

— **Eljegyzés.** *Deszpi* János vármegyei tiszttviselő eljegyezte *Cziczmann* Paula kisasszonyt Zomborban.

— **Leosapolótársulati ülés.** *Hauke* Imre zombori polgármester, mint a zomborvidéki leosapoló társulat elnöke értesíti a választmány tagjait, hogy miután az e hó 2-ára összehívott ülés közbejött akadályok folytán megtartható nem volt, az f. hó 18-án délelőtt 9 órakor fog megtartatni.

— **Javítások az új zsidó templomban.** Nagy volt a panasz az izraelita hitközség tagjai között az új templom üléseinek kényelmetlen volta miatt. Különösen a női ülések nagy része nem felelt meg a helytelen besztás folytán, úgy, hogy egyáltalán nem lehetett látni a karzatról az istentisztelet lefolyását. A hitközség előljárósága úgy segít a bajon, hogy most a templom festésével egy-

idejűleg emelteti az üléseket, továbbá intézkedett, hogy a férfi templomszékek üléseinek az istentiszteletet zavaró folytonos csapkoldásai megszüntessenek.

— **Halálozás.** *Varga* András földbirtokos tegnap reggel 5 órakor 73 éves korában meghalt. Az elhunytban *Hoffmann* Károly városi aljegyző nagyatyját gyászolja. Temetése ma délután 4 órakor volt.

— **Kórházunk alapszabályai.** A belügyminiszterium leiratilag értesítette a városi tanácsot, hogy a jóváhagyás végett felterjesztett közkórházi alapszabályokon némi módosítások eszközöltessenek. A tanács kiadta a leiratot a kórház igazgatóságának azzal, ha esetleg a kórház maga akarná vagyont kezelni, erről a kormánynak előbb jelentést tegyen s csak ezután terjessze föl újból az alapszabályokat.

— **Vizhiány Palioson.** Nincs elég ivóvíz *Palioson*. *Rövy* Jenő dr. fürdőigazgató jelentést tett a tanácsnak, hogy a városi emeletes épület melletti kut vize zavaros és élvezhetetlen, az ártézi kut pedig mindössze 3 liter vizet ad óránként. A vizhiány sürgős intézkedéseket kíván miért is a tanács ma elrendelte, hogy a kutak késedelem nélkül kitisztittassanak.

— **A közbúgóhid kibővítése.** *Váli* Gyula városi építész-mérnök jelentette a tanácsnak, hogy a közbúgóhid kibővítésének költségvetéséből egy 20000 koronás tételt törölt és e helyett egy 21600 koronás tételt állított be, a mely változás a sertósvúgóhid tervében elkerülhetetlen szükséges módosítások eszközölhetése végett állott elő. A tanács a módosított költségvetést jóváhagyás végett sürgősen felterjesztette a belügyminiszteriumhoz.

— **Furcsa felebbezés.** Városunk egyik neves ifju ügyvédje nyújtotta be a közigazgatási bizottsághoz azt a furcsa felebbezést, melyen most a torony alatt — ebben az uborka szezonban — igen jót mulatnak. Kísütötte ugyanis az ügyvéd ur, hogy a Szabadka város tanácsa és a közigazgatási bizottsága által hozott I. illetve II. foku egybehangzó határozatok felülbírlására illetékes fórum a Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságának közgyűlése és felebbezését elbírlás végett oda kívánja terjeszteni. De jót nevetnének rajtunk a bácskai obtyinárok!

— **Temetés.** Nagy részvétellel temették el tegnap délután 5 és fél órakor *Trencsényi* Józsefné született *Szkenderovits* Mária urnót. A temetésen Szabadka intelligenciájának nagy része megjelent a gyászoló rokonokon kívül.

— **A városi földek bérbeadása.** A városi tanács mai ülésében elfogadta a gazdasági ügyosztály vezetőjének ama javaslatát, hogy a tavaszi vetés alá bérbe adandó városi földek keresettebb része 25 évre, a többi pedig egy évi időtartamra adassék haszonbérbe.

— **A Sport egyesület kérelme.** A helybeli sport egyesület 200 korona segélyt kér a várostól a nemzetközi versenyek rendezése folytán felmerült kiadások fedezéséhez. Mivel azonban a kérvény nem volt az egyleti elnök és alelnök aláírásával ellátva a tanács a kért segélyt nem adta meg.

— **Sorsjegyvásárlás.** Több jótékonycélú sorsjáték vezetősége sorsjegyeket küldött be a városi tanácsnak. A mai ülés úgy határozott, hogy a tanítók sorsjegyéből 5 darabot, az ügyvédjelöltek egyesületének sorsjegyéiből pedig 10 darabot megtart, a többit pedig visszaküldi.

— **Az új bélszárlító.** Deutsch Hermann és Társa helybeli bélkereskedő cég, mint már ma megirtuk, pótajánlatot adott be, a közbizárlító telep bérletére, mely szerint 50 koronával több bért ajánl föl, mint a mennyiért az árverező budapesti cég a helyiség bérletét elnyerte. A pótajánlattal ma foglalkozott a tanács és ajánlattevő szabadkai cég javára döntött, még pedig úgy, hogy egy évi bérösszeg biztosítékul fizetése mellett a bérleti szerződést a helybeli ajánlattevővel pedig tíz évre köti meg.

— **Arató ünnep.** Az ó-becsei földmives ifjuság egyesülete nagyszabású arató ünnepet fog rendezni, amelyre Jauch Ferenc plébános és elnök vezetése mellett már folynak az előkészületek.

— **Elemelt szárnyasok.** Az éjjel betörők jártak Herczog Ignác VI. kőri lakos házában, de mivel munkájukban valamiképen megzavartattak, megelégedtek az udvaron talált zsákmánnyal is. A betörők a falon keresztül másztak az udvarba és onnan két ludat és négy kacsát elvittek. Hogy nem sok idejük lehetett a működésre, az is bizonyítja, hogy a szárnyasok közül is csak a kövérjét vitték el, három sovány kacsát meghagytak a gazdának.

— **Tolvaj inasgyerekek.** Nagy Kanász Mihály és Kladek János, Andrassy bádigos mester inasai tegnap este a vasutiszertárból körülbelül öt forint értékű ócska vasat elloptak.

Az ipartestület ülése.

Az ipartestület előjárósága tegnap este tartotta Pausics János elnöklete alatt aug. havi rendes előjárósági ülését.

A tanonczbizonyítványok kiosztása és a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Reisner Lajos előterjesztést tett az 1905-iki szabadkai ipari és mezőgazdasági kiállítás helyének kijelölésére vonatkozólag.

Reisner Lajos két helyet ajánl. Az egyik a mostani gabona piac, a másik a szegedi uton a huszárkaszárnya és a lelenczház közötti üres városi terület.

Ezen indítványból kifolyólag vasárnap megtekintik az előjáróság a két helyet, s a czélszerűnek találta, kéri el a várostól.

Ezután a könyvtárnok betérjesztette azon testületi tagok jegyzékét, akik a felszólítás daczára sem hozták be a náluk levő könyveket. Ezeket az előjáróság a könyvek árértéért beperli.

A szegedi segéd és tanonczmunkakiállításra vonatkozólag az előjáróság elhatározta, hogy 19-ikén reggel átmennek Szegedre, megtekintik a kiállítást és résztvesznek a kongresszuson, ahonnan 20-ikán Zentára mennek át.

Most az elnök jelenti, hogy a szegedi ipari és kereskedelmi kamara 80 koronát küldött a helybeli tanonczmunka kiállításon résztvett tanonczok megjutalmazására. A jutalmakat az iskola év kezdetén osztják ki.

A Budapesten tartandó országos sütő kongresszusra az előjáróság a helybeli sütők közül Kun-Szabó Mihályt küldi ki.

Az új iparosok jegyzékének felolvasása után elnök az ülést berekeszti.

Hangverseny.

Tegnap este tartotta az Országos irodalmi szövetség azt a sokat ígérő hangversenyt mely egy minden tekintetben kielégítő szó-

rakoztató és kellemes estélyivel kecsgettette egyébként egészen egyhanguságban élő pällicsi fürdőközönségünket.

Az eredmény azonban sajnos, nem felelt meg a várakozásnak. Salamon Ödön urtól sokkal többet vártunk, s nem is csoda, mert hogy »Mik egy szép asszony kellékei«, azt érthető kíváncsisággal szeretné csoportosítva hallani nemcsak a férfi közönség, hanem Pällics legszebb asszonya is, mert bizonyára ő is szeretne tökéletes szépség lenni. Nem elégheti ki tehát a kíváncsiságot a rómaiak 64 követelményének 5-6 darabja s az újkor kívánalmái néhány pontjának szárazfölsorolása.

Chorin Géza ur zongora játéka kedves frissítő volt a felolvasás után, azonban Szundy Károly versei mintha gyermek »Emlékkönyv«-ből íródtak volna ki. Áldor Juliska, színházunk primadonnája szép hangjával elég reményt nyújt ahhoz, hogy a téli színházi estéken élvezetes énekszámokban lesz részünk. Groó Valéria és Mezei Jolán monológ illetve énekszámja persze csak ígérve volt de a rendezőség még csak nem is tartotta érdemesnek az elmaradást kimenteni.

Közgazdaság.

Időjárás. (A központi meteorologiai intézet távirati jelentése.) E hó 6-ára meleg száraz időjárás várható.

Gabonafőzde.

Budapesti gabonafőzde.

Élénk vételkedv mellett eladatott 35,000 mm. buza 5 fillérről magasabb árokon rozstartott a többi gabonanemü változatlan maradt.

Mérsékelt forgalom mellett a határidő-üzlet kedvező hangulattal zárult és a termények három-négy fillérral emelkedtek, tengeri azonban gyengült.

	Kezdeté	Változás
Buza májusra	—	—
Buza okt.-re	739	737-738
Buza apr. 1904	761	759-760
Rozs	—	—
Rozs okt.-re	620	618-620
Rozs	—	—
Zab májusra	—	—
Zab	—	—
Zab okt.-re	534	536-53
Tengeri májusra	—	—
Tengeri júliusra	623	619-618
Tengeri aug.-ra	623	619-618
Tengeri májusra	492	494-491
Repce aug.-ra	11-10	11-10-11-20
Repce	—	—

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE

Van szerencsém a nagy érdemű közönséget értesíteni, hogy

KOSER
HUS-CSARNOKOMAT

helyben az edény piacon a Vermes féle sarok házban **folgó hó 4-én** (kedden) megnyitom, a hol naponta

FRISS

BORJÚ és MARRA

hus kapható jó kiszolgálás mellett. A t. közönség jóindulataért és pártfogásáért esedezem.

MÜLLER JAKAB,
mészáros.

ÜGYES ÜGYNÖK

(esetleg biztosítási ügynők)

kerestetik, egy **fix fizetés és magas jutalékkal** díjazott képviselőt átvételére. Nem biztosítási szakmában. E szerint ügyes biztosítási ügynőkök e képviselővel, a biztosítással karöltve, foglalkozhatnak. Csakis jó üzletszerzők küldjék irásban

sürgősen

ajánlataikat »Budapest« jelige alatt e lap kladóhivatalába.

**Magyar kölcsön-
könyvtár előfizetési ára egy hóra**

1 korona

Heumann Mór

könyvkereskedésében

Szabadkán.

Olvasd!

Olvasd!

ENGL ADOLF

varrógép-kerékpárraktára és házi sürgöny (villamos osengetyű) installáló intézete.

Szabadkán, Kossuth-utca

a »Pest szálloda«-nak és dohány nagytőzsdének átellenében.

elsőrendű **varrógépeit** — részletfizetésre is, és a continens legjobb **kerékpárját**, a »Styria«-t, a melynek főképviseelője, egyszersmind Szabadka és a megye nagyobb területére.

Különösen felhívja a hölgyközönség figyelmét **műhímszögépeire**, a melyekkel bármilyen complicált mintájú hímzést **művésziesen** lehet előállítani.

Minták és gépek bármikor megtekinthetők és szaktanítás **INGYEN.**

Bevezet házi sürgönyöket (villamos csengőket és elfogad mindennemű e szakba vágó valamint bármilyen gépjavítás, lelkiismeretesen, pontosan és olcsón.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.